

Til Klima- og miljødepartementet ved Henrik-Hallgrim Eriksen, delegasjonsleder til SB60.

ForUMs posisjoner til SB60

Innledning.....	1
Nytt globalt klimafinansieringsmål	2
Oppfølging av Den globale gjennomgangen og revidering av nasjonale bidrag	3
Arbeidsprogrammet for rettferdig omstilling.....	5
Klimatilpasning	5
Tap og skade.....	6
Matsystemer og matsikkerhet	7
Deltakelse fra sivilsamfunn, barn og unge	8

Innledning

Mens vi har ventet på de store resultatene fra 29 år med klimaforhandlinger, har ekstremvær blitt den nye normalen. Fjoråret var det varmeste og våteste i Europa noensinne med rekordstore skogbranner, marine hetebølger og ødeleggende flommer. I Norge ødela ekstremværet “Hans” natur og infrastruktur for nær fire milliarder kroner. I Baltikum gikk to menneskeliv tapt. En amerikansk vitenskapsmann måtte i september 2023 ty til uttrykket “[absolutely gobsmackingly bananas](#)” for å beskrive sin overraskelse over temperaturøkningene den måneden. Vi føler maktesløshet, men også iver etter å sikre nye og gjennomføre livsnødvendige vedtak.

Heldigvis finnes det kilder til håp. På COP28 ble verdens ledere enige om en omstilling vekk fra fossilt brensel i verdens energisystemer, tredobling av andelen fornybar energi, dobling av årlig forbedring av energieffektiviteten og opprettelsen av et nytt fond for tap og skade. I 2024 må vi alle jobbe for å føre dette videre.

I år er det viktig at forhandlingsmøtet i Bonn og Norges arbeid i internasjonal klimapolitikk legger grunnlag for følgende resultat for COP29 i Baku:

- Et nytt finansieringsmål, med betydelig økt klimafinansiering.
- Nye nasjonale bidrag som begrenser global oppvarming til 1,5 °C og som gir en omstilling vekk fra fossilt brennstoff til ren energi.
- Nye forpliktelser om penger og annen støtte til tilpasning og tap og skade.
- Sterke signaler om at den globale klimadugnaden er en prioritet for verdens ledere, og at tidligere forpliktelser og løfter skal innfris.

Nytt globalt klimafinansieringsmål

2024 blir et svært viktig år for klimafinansiering med ferdigstilling av det nye globale finansieringsmålet *New Collective Quantified Goal on Climate Finance* (NCQG). Norge med sin økonomiske kapasitet og sitt historiske ansvar må bidra anstendig inn i forhandlingene om rammeverket for det nye finansieringsmålet frem mot COP29 i Baku.

Selv om NCQG ikke formelt skal diskuteres under SB60, blir møtet likevel viktig for framdriften mot det nye finansieringsmålet da det tiende tekniske ekspertmøtet (TED10) og det andre møtet i Ad-hoc Work Programme for NCQG (AHWP) avholdes parallelt.

Partslandene, inkludert Norge, må i diskusjonene ha som utgangspunkt at klimafinansiering først og fremst handler om at rike land må bidra med finansiering til fattigere land som rammes hardest av klimakrisen, men som ikke bærer det historiske ansvaret for klimaendringene. Mislykkede forhandlinger på NCQG kan i verste fall styrke mistilliten og øke polariseringen mellom industrialiserte land og utviklingsland i resten av FNs klimaforhandlinger og hele det multilaterale systemet. Behovet for offentlige tilskuddsmidler må være i kjernen av NCQG. Midlene må komme i tillegg til tradisjonell bistand og ivareta menneskerettigheter og demokrati.

Forum mener at Norge må bidra til at målet:

- Følger prinsipper og rettigheter som:
 - Felles, men differensiert ansvar og respektiv kapasitet (CBDR-RC).
 - Forurensner betaler-prinsippet.
 - Menneskerettigheter og hensyn til urfolk og andre marginaliserte grupper.
- Får et kvantum på utviklingslandenes finansieringsbehov, som er betraktelig mer ambisiøst enn 100-milliarders-målet. Målet må oppnås ved hjelp av offentlig, tilskuddsbasert og addisjonell finansiering, med privat kapital og andre kilder som supplement.
- Inneholder spesifikke undermål for utslippskutt, klimatilpasning og tap og skade, og skiller tydelig mellom offentlig finansiering og annen finansiering innen de ulike områdene.
- Sikrer gjeldsbærekraft for lav- og mellominntektsland, gjennom internasjonale prinsipper for ansvarlig långivning og låntaking. Prinsippene må ta hensyn til klimatiltak og støtte opp om katastrofeklausuler med automatisk utsettelse av gjeldsbetjening etter klimakatastrofer.
- Gir lokalsamfunn en stemme og myndighet i beslutningsprosesser om klimafinansiering.
- Øker den direkte tilgangen til klimafinansiering for marginaliserte og uforholdsmessig påvirkede grupper, inkludert urfolk, kvinner, barn og ungdom, og mennesker med funksjonsnedsettelse.

I tillegg til å fremme egne interesser må Norge som et land med stort historisk ansvar for klimaendringene vise lydhørhet for utviklingslandenes krav i forhandlingene, inkludert nivå på kvantum, tematisk fordeling av finansieringen og krav som handler om gjeldsbærekraft. Norge har tradisjonelt vært en brobygger i internasjonale forhandlinger. I sensitive og politiske spørsmål som klimafinansiering kan Norge spille en viktig rolle for å hindre økt mistillit fra utviklingsland, og dermed økt polarisering.

Videre må Norge gå inn i årets forhandlinger om det nye finansieringsmålet med vilje til å øke egne nasjonale ambisjoner og bidrag til klimafinansiering. Dette sett i lys av at Norge allerede i 2022 innfridde [egget nasjonalt mål](#) om en dobling av klimafinansieringen fra 7 til 14 milliarder før tiden, blant annet gjennom mobilisering av privat kapital. En så rask måloppnåelse signaliserer at

ambisjonsnivået bør kunne økes vesentlig. Vi ser derfor frem til regjeringens nye mål for Norges klimafinansiering. Delmålet om å tredoble finansiering av klimatilpasning er ennå ikke oppnådd til tross for et uttalt økt behov, så her må bevilgninger sikres og ambisjonsnivået økes.

Oppfølging av Den globale gjennomgangen og revidering av nasjonale bidrag

Vi må tette det store gapet mellom behovet for tiltak i den globale klimadugnaden og det som gjøres i dag. FNs klimapanel (IPCC) har slått fast at det finnes muligheter i alle sektorer av samfunnet til å halvere verdens utslipp innen 2030. Partene må innen våren 2025 følge opp konklusjonene fra IPCCs sjette hovedrapport og fra Den globale gjennomgangen (*Global Stocktake*, GST fra COP28) i revideringen av sine nasjonalt bestemte bidrag (*nationally-determined contributions*, NDCs). De nye NDCene må være basert på rettferdighet og ansvar, og prosessene må være inkluderende.

Norge og andre land bør nå være godt i gang med å planlegge sine nye NDCer for perioden frem til 2035, som skal sendes inn til FN tidlig i 2025. De nye NDCene bør inneholde konkrete, etterprøvbare og målbare, sektorvise mål for hele økonomien som understøttes av tiltak, retningslinjer og lovgivning. Konkrete mål for investeringer og gjennomføring må også inngå.

Vel vitende om at målene er nasjonalt bestemte, ber ForUM Norge vektlegge følgende i samtaler med andre land om de nye NDCene:

- En prosess for å utarbeide indikatorer og mål for forpliktende utslippskutt for importerte utslipp som landene har stor mulighet for å påvirke.
- Hvordan en rettferdig utfasing av produksjon og bruk av kull, olje og gass kan foregå. [Civil Society Equity Review](#) viser eksempelvis til at hvis verden skal gjennomføre en rettferdig fordeling av utfasing i tråd med 1,5-gradersmålet, må Norge fase ut olje og gass tidlig på 2030-tallet og betale 1,9 milliarder dollar i kompensasjon til fossilproduserende utviklingsland for å unnlate å produsere egne fossile energikilder.
- Anbefalinger om offentlig deltakelse i utformingen av NDCer i tråd med Aarhuskonvensjonens artikkel 10 om tidlig og effektiv deltakelse for sivilsamfunnet.

Utformingen av nye NDCer er i hovedsak en nasjonal prosess og hva land legger opp til av klimatiltak og støtte i sine NDCer er ikke oppe til forhandling. Likevel foregår det nå flere internasjonale prosesser som kan bidra til å styrke den samlede innsatsen så resultatet står i stil med utfordringen vi står overfor. Vi tenker her mest på de delene av en NDC som handler om utslippsreduksjoner, selv om om NDCer ikke er begrenset til det.

Norge kan bidra til høyere ambisjoner gjennom aktiv og konstruktiv deltakelse i følgende prosesser:

- **Den årlige GST-dialogen** (per 1/CMA.5 paragraf 187) som starter i Bonn bør behandle hvordan GST-resultatene skal påvirke utarbeidelsen av lands reviderte nasjonale bidrag, inkludert:
 - Utslippsreduksjonsmål for hele økonomien og detaljerte planer for alle klimagasser og sektorer, inkludert petroleumssektoren.
 - Omstilling bort fra fossilt brensel i energisystemene.
 - Tredobling av den globale kapasiteten for fornybar energi.
 - Dobling av den globale gjennomsnittlige årlige energieffektiviseringen innen 2030.

- Tilpasning av NDCene til lands langsiktige lavutslippsplaner, som alle land skal legge frem eller revidere i år.
- Innføring av anbefalinger om skog- og naturvern, inkludert stans og omgjøring av avskoging og skogforringelse innen 2030.
- **Workshoppene som skal organiseres av Pariskomiteen for kapasitetsbygging** (per 1/CMA.5 paragraf 117) bør bidra til deling av kunnskap og beste praksis for utarbeidelse og gjennomføring av NDCer. Vektleggingen bør være på konkrete sektorstrategier, regelverk og investeringsplaner, samt støttebehov, ettersom fokuset er på utviklingsland.
- Den nye **United Arab Emirates Dialogue on implementing the Global Stocktake outcomes** (per 1/CMA.5 paragraf 97 og 98) bør legge opp til at Partene diskuterer hvordan de og andre aktører kan bruke alle virkemidler til rådighet for å følge opp GST-resultatene.
- Den nye **troikaen av presidentskap** har mulighet til å styrke klimadugnaden og skape mer kontinuitet, forutsigbar framdrift og synergier mellom toppmøtene, når de skal jobbe for et såkalt "veikart til Mission 1.5". De forente arabiske emirater, Aserbajdsjan og Brazil bør mobilisere High Level Champions og den globale handlingsagendaen, G20-landene, Mission Innovation og Clean Energy Ministerial, internasjonale finansinstitusjoner, og oppmuntre til mobilisering av finansielle og teknologiske ressurser for å styrke alle lands nasjonale mål. Hvis troikaen og *Mission 1.5* har positiv innvirkning, bør det bli en fast del av UNFCCC-prosessen.
- **Arbeidsprogrammet for utslippsreduksjoner (MWP)** tar i år for seg temaet "Byer: bygninger og urbane systemer", et viktig tema, ettersom byer i dag står for 70 prosent av verdens energirelaterte CO₂-utslipp. Et hovedfokus for MWP må være rettferdig omstilling vekk fra fossilt brensel og over til nullutslippsteknologi og -tiltak i byer, inkludert muligheter for synergier mellom utslippsreduksjoner og tilpasning i bygningsdesign, byplanlegging og arealbruk. CMA6 på COP29 bør resultere i konkrete og tydelige konklusjoner og anbefalinger som kan bidra til å informere nasjonal utvikling og prioritering i denne sektoren for å tette utslippsgapet som del av landenes oppdaterte nasjonale mål.
- For **Sharm el-Sheik-dialogen om Parisavtalens artikkel 2.1c** skal det holdes to workshoper om henholdsvis tilpasningsinvesteringer og finansieringsflyt, og det internasjonale finansieringssystemets rolle, inkludert aktører, åpenhet og troverdighet for å unngå grønnvasking og feiltilpasning. ForUM mener det er viktig, i diskusjonene om artikkelens omfang, å vise at artikkel 2.1c kan bidra som klimatiltak både gjennom å ta penger vekk fra ting som ødelegger klimaet, som subsidier for produksjon og bruk av fossil energi, samt å flytte penger *til* både tiltak for utslippsreduksjoner, tilpasning og tap og skade. De kan også omdirigeres til andre områder som kommer folk og samfunn til gode, som helse, utdanning og forskning.

I prosessene over har Norge mye å bidra med gjennom hjemlig og internasjonal innsats. Norske myndigheter, både gjennom politisk ledelse og på forhandlernivå, har i flere år kjempet for at UNFCCC skulle vedta eller fremme energiomstilling i en eller annen form, også i Dubai. Det har vi lagt merke til og satt pris på. Dette må nå følges opp, igjen med innsats både hjemme og internasjonalt. Derfor var det skuffende at [energiminister Terje Aasland](#) umiddelbart etter COP28 meldte at det ikke ville ha noe å si for Norges olje- og gasspolitikk. Slike uttalelser undergraver ikke bare GST-resultatet, men også muligheten til å legge press på de utviklingslandene som etter hvert har store utslipp og som bruker industrialiserte lands mangel på tilstrekkelig atferdsendring som unnskyldning for å ikke gjøre mer selv. Norges nasjonale bidrag må derfor tydelig vise at vedtakene Norge har kjempet for tas på alvor ved å sette et mål om en utfasing av norsk olje- og gassnæring, samt mål for reduksjon av forbruk av energi så vel som forbruk av varer. Slike mål med etterfulgte bindende handlingsplaner, vil vise at Norge tar ansvar for egne bidrag til verdens klimagassutslipp.

Arbeidsprogrammet for rettferdig omstilling

Arbeidsprogrammet for rettferdig omstilling (Just Transition Work Programme, JTWP) som ble opprettet på COP28 skal tilrettelegge for at målene i Parisavtalen nås på en måte som er rettferdig for alle, og som tar hensyn til behovet for blant annet arbeid, bærekraftig utvikling og fattigdomsreduksjon. Det skal holdes to årlige dialoger. Årets første dialog under SB60 skal handle om hvordan prosesser for rettferdig omstilling kan bidra til å nå målene i Parisavtalen gjennom nasjonale bidrag, nasjonale tilpasningsplaner og lavutslippsstrategier.

ForUM mener Norge som et land som har tjent seg rikt på olje og gass har et spesielt ansvar for en rettferdig og inkluderende omstilling bort fra petroleumsindustrien. Det er derfor et behov for at Norge i forbindelse med arbeidsprogrammet for rettferdig omstilling:

- Fører en dialog om hva som kan være ulike lands rettferdige bidrag ut ifra differensiert ansvar og kapasitet.
- Tydeliggjør at det rettferdige ansvaret også gjelder for tap og skade.
- Fremmer en rask og rettferdig utfasing av oljeutvinning og overforbruk.
- Fremmer en reell utfasing av alle former for subsidier til fossilt brensel blant annet gjennom regulering av finanssektoren for å sikre at de ikke investerer i fossile brenslere.
- Vektlegger ansettelsesforhold og andre konsekvenser for arbeidstakere og deres lokalsamfunn ved omstilling av energisystemene.
- Påser at en rettferdig omstilling sikres gjennom eksisterende mekanismer og pågående programmer.
- Vektlegger tiltak for god økosystemforvaltning som ivaretar ressursgrunnlaget for mennesker, dyr, og naturmangfold.

For den andre workshopen i 2024 anbefaler vi en vektlegging av rettferdig omstilling i forbindelse med utfasing av fossilt brensel eller alternativt en omstilling av landbruk og matsystemer. Programmets arbeid og resultat må være basert på respekt for menneskerettighetene, urfolk og lokalsamfunn, noe som også er i tråd med Norges innspill.

Klimatilpasning

Mål, indikatorer og måleparametere: Arbeidet med det globale tilpasningsmålet (GGA) skal nå foregå i det nye *United Arab Emirates Framework for Global Climate Resilience* (UAE FGCR). Rammeverket skal veilede og styrke tilpasningsinnsatsen. Målet er redusert sårbarhet og en styrking av landenes og folks tilpasningskapasitet og motstandskraft. Rammeverket skal ta hensyn til best tilgjengelige vitenskap og urfolks syn og kunnskap.

Vi trenger klare retningslinjer for hvordan fremdriften i tilpasningsarbeidet skal måles. Per vedtak 2/CMA.5 inneholder FGCR 11 mål: sju tematiske mål i paragraf 9 og fire prosessorienterte mål i paragraf 10. For å danne et effektivt grunnlag for de neste rundene med NDCer og oppnåelse av Parisavtalen, og for at land skal kunne følge med på fremgangen, må målene kunne vurderes både kvantitativt og kvalitativt.

ForUM mener:

- Workshopene som skal holdes i 2024 bør vektlegge utvikling av mål og indikatorer, spesielt for paragraf 9. Målene må være kvantifiserbare og rapporterbare.
- Finansieringsgapet for tilpasning må lukkes.

- Det er behov for mer kapasitetsbygging og teknologioverføring for at landene skal kunne *forplikte seg til målene, og gjøre det mulig å nå dem.*

Nasjonale tilpasningsplaner (NAPs): Det må være samsvar mellom lands NDCer og nasjonale tilpasningsplaner. De fire målene i paragraf 10 handler om sårbarhets- og risikovurdering, planlegging, iverksettelse, samt måling, rapportering og læring. De er nært knyttet til de nasjonale tilpasningsplanene og både NDCene og NAPs bør inneholde samstemte planer for å nå disse målene. En oppfordring fra Global Stocktake på COP28 var at Partene bør ha NAPs, retningslinjer og planleggingsprosesser på plass innen 2025, og ha gjort fremskritt i gjennomføringen av dem innen 2030. Per mars 2024 har 53 utviklingsland levert inn sine NAPs. Manglende kapasitet, mangelfulle data og lange og vanskelige prosesser for å få tilgang til finansiering for å utarbeide NAPer, står i veien for utarbeidelse hos mange. Mangel på støtte fra industrialiserte land er fortsatt den største svakheten. Uten denne støtten vil ikke utviklingslandene være i stand til å melde inn sine tilpasningsbehov, langt mindre gjennomføre tiltak. Dette gjelder ikke minst arbeidet med å inkludere vurdering av økosystemer og biodiversitet i planen.

De nasjonale handlingsplanene må:

- Prioritere de mest sårbare befolkningsgruppene, samt kapasitetsbygging og risikohåndtering.
- Inkludere konsultasjon med lokalsamfunn og sivilsamfunn som er berørt av ekstremværhendelser.
- Inkludere økosystembaserte tilpasningsløsninger og naturbaserte løsninger i tilpasning til hyppigere ekstremværhendelser.
- Inkludere løsninger for tilpasning som beskytter det naturmangfoldet som er mest sårbart for ekstreme klimahendelser.

Tap og skade

Det er grunnleggende urettferdig at mennesker, grupper og land med minst ansvar for klimaendringene, ofte lider de største tapene. På COP28 ble fondet for tap og skade vedtatt (per 1/CP.28 og 5/CMA.5), og arbeidet for operasjonalisering av fondet og finansieringsordningene, samt Santiago-nettverket for tap og skade, skal finne sted i 2024. Norge har et historisk ansvar for klimarelatert tap og skade som må anerkjennes, noe som innebærer nye bidrag til ambisiøs finansiering, samt solid, rask operasjonalisering av det nye fondet og Santiago-nettverket.

Glasgow-dialogen. Glasgow-dialogen ble etablert på COP26, og skal foregå på forhandlingsmøtene i Bonn i perioden 2022 til 2024. Den siste Glasgow-dialogen skal bygge videre på den første og andre, og fokusere på operasjonaliseringen av det nye fondet og andre finansieringsordninger. Santiago-nettverket og Warszawa-mekanismen for tap og skade sin utøvende komité (WIM ExCom) skal forberede spørsmål til Glasgow-dialogen.

ForUM mener:

- Finansiering må tilgjengeliggjøres og tilpasses behovene som beskrevet fra landene som opplever tap og skade forårsaket av klimaendringene.
- Det må arbeides for at det nye fondet og finansieringsordningene for tap og skade dekker alle aspekter av tap og skade, samt tar høyde for de grunnleggende årsakene til at noen grupper er mer utsatt for tap og skade enn andre.

- Innovative finansieringsordninger må komme i tillegg til og kan ikke erstatte statlige midler. Den største byrden må legges på de som har det største historiske ansvaret med størst kapasitet til å betale.

Fondet og finansieringsordningene for tap og skade. Til tross for enighet på COP28, har beslutningen (1/CP.28) fortsatt etterlatt store diskusjoner og krevende oppgaver til det nye fondets styre. Norge må ta sitt historiske ansvar og bidra til finansiering, samt sikre en langsiktig, ambisiøs finansieringsplan med ny, addisjonell, tilskuddsbasert finansiering, hvor offentlige midler prioriteres. Videre må Norge bruke sin plass i styret til å sikre en menneskerettighetsbasert tilnærming, etablere sterke retningslinjer for full og meningsfull deltakelse av særlig utsatte grupper og sikre at lokalsamfunn får direkte tilgang. Den første høynivådialogen om finansieringsordningene må skje allerede i 2024. Det er særlig viktig at lokalsamfunn, barn og unge, urfolk og sivilsamfunn er meningsfullt inkludert i dialogen.

Santiago-nettverket. Første møte i Santiago-nettverket ble holdt i mars 2024, hvor partene ble enige om blant annet arbeidsprogram, budsjett og beliggenhet for hovedkontor i Geneve. Det er viktig med en full, effektiv operasjonalisering av Santiago-nettverket innen 2025. Norge må bidra til rask operasjonalisering, bedre og reell involvering for observatører i styremøtene og at lokale og regionale aktører effektivt kan bidra til teknisk assistanse.

Artikkel 6: Markedsmekanismer og kvotehandel

Mekanismene under Artikkel 6 kan bidra til å kanalisere finansiering til klimatiltak i utviklingsland om det gjøres riktig, med strenge regler. En forutsetning for å nå målene er at artikkel 6 reguleres av et egnet og godt internasjonalt rammeverk. På grunn av mangel på enighet på de to siste partsmøtene i Paris-avtalen (i det såkalte CMA), må Partene bli enige om et rammeverk for artikkel 6-mekanismene. Det må sikre åpenhet og miljøintegritet, beskytte menneskerettighetene gjennom strenge sosiale og miljømessige sikringstiltak, og sørge for effektive granskningsprosesser som sikrer at eventuelle uoverensstemmelser blir rettet opp i.

Forum mener at:

- Partene må bli enige om en robust mekanisme som håndterer utfordringer med varighet (*permanence*) ved prosjekter under artikkel 6.4-mekanismen.
- De store troverdighetsproblemene i det frivillige karbonmarkedet (*voluntary carbon market*, VCM) kan ikke løses uten en operasjonalisert artikkel 6-mekanisme som inkluderer tilsvarende justeringer (*corresponding adjustments*) fra prosjektets vertsland, så man unngår dobbelttelling og dobbeltrapportering av utslippskutt.

Matsystemer og matsikkerhet

Matsystemer står for en tredjedel av verdens klimagassutslipp, samtidig som småbønder blir hardest rammet av klimaendringer. Norge må ta internasjonalt lederskap og fremme en samstemt politikk for bærekraftige og rettferdige matsystemer, som reduserer klimagassutslippene. Det må prioriteres tiltak som reduserer utslipp og bidrar til klimatilpasning, som å fase ut bruk av fossilt brensel, fremme matproduksjon basert på agroøkologiske

prinsipper, samt bevare og gjenopprette økosystemer. Dette må gjøres i samarbeid med småbønder, fiskere og lokale partnere.

ForUM mener:

- Det fireårige arbeidsprogrammet: *Sharm el-Sheikh joint work on implementation of climate action on agriculture and food security*, må ha klimatiltak som del av tematikken.
- Norge bør fremme workshops som tar for seg:
 - Hvordan en matsystemtilnærming kan bidra til raske og effektive klimatiltak for landbruk og matsikkerhet.
 - Fiskerisektoren, med vekt på små fiskerier og lokalsamfunn.
 - Integreerte og helhetlige tilnærminger til bærekraftig jordbruk som inkluderer agroøkologi, men ikke andre tilnærminger som faller under begrepene klimasmart jordbruk, bærekraftig intensivring, naturbaserte løsninger, bioteknologi, kunstig intelligens i landbruket eller presisjonslandbruk.
- Menneskerettigheter, inkludert retten til mat og bønders rettigheter, må være sentrale i vedtak og praksis knyttet til mat og landbruk. En kjønnsdimensjon må også inkluderes, og det må tas hensyn til urfolk.

Deltakelse fra sivilsamfunn, barn og unge

Etter forslag fra Norge ble det gjennom Global Stocktake vedtatt at det skal holdes en ekspertdialog om konsekvensene av klimaendringer for barn på SB60 i Bonn. Vi er godt fornøyde med Norges innsats for å få på plass denne dialogen. Dette blir første gang man formelt diskuterer de uforholdsmessige konsekvensene av klimaendringer på barn i FNs klimaforhandlinger. Vi ser fram til aktiv norsk deltakelse i diskusjonene.

ForUM håper Norge vil fortsette å holde et høyt engasjement rundt dialogen og at Norge bruker anledningen til å:

- Sendte innspill til UNFCCC med erfaringer og eksempler på uforholdsmessige virkninger av klimaendringene på barn. UNFCCC har akkurat bedt om dette. Her kan man blant annet trekke frem vektleggingen av barn og unge i regjeringens plan for det nasjonale arbeidet med klimatilpasning for perioden 2024-2028 og andre politiske eksempler fra Norge.
- Oppfordre UNFCCC til å tillate og tilrettelegge for barns deltagelse i dialogen for å:
 - Dele opplevelser og perspektiver på hvordan barn rammes av klimaendringene.
 - Respektere barns rett til å bli hørt, som nedfelt i barnekonvensjonen.
- Bidra til at dialogen gir konkrete anbefalinger til andre forhandlingsspor, inkludert om tap og skade-fondet, om NCQG og det globale tilpasningsmålet.
- Foreslå en fortsettelse gjennom to nye dialoger i 2025 og 2026 for å sikre solid og grundig diskusjon som kan bringe frem relevante og effektive politiske løsninger for å sikre at barn blir bedre beskyttet i møte med klimaendringene.